

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LV (49)

Štev. (Nº) 33

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

29 de agosto - 29. avgusta 1996

ARRH. JURE VOMBERGAR

Ostali bomo na začrtani poti

Govor ob 45-letnici Balantičeve šole v Našem domu San Justo v soboto, 24. avgusta

Dragi rojaki, dragi člani Našega Doma v San Justo, ki danes praznujete 45 let obstoja vaše osnovne šole, poimenovane po pesniku Francetu Balantiču.

Čestitam vam k tako visokemu jubileju in vam želim vsaj še naslednjih toliko let. Kdo bo menil, da je utopično kaj takega pričakovati. Pa ni! Razlogi za ustanovitev šole in za 45 let obstoja so, namreč, in bodo vedno isti. Gre za zvestobo slovenstvu, ki jo v Našem domu izražate z geslom: Zvesti svojim koreninam. Ta zvestoba in zaveznanost narodu in kulturi, iz katere izhajamo, je vrednota sama po sebi. Ne sprašujemo se, če nam koristi ali ne, če je perspektivna ali ne; ni odvisna od trenutnega režima v Sloveniji, od tamkajšnjih vsakokratnih povezav in integracij, od večjih ali manjših simpatij do nas. Ko naše otroke učimo slovenskega jezika, kar je eden od najvišjih izrazov ljubezni in zvestobe do slovenstva, ni važno, če jim bo to v življenju koristilo. Sicer že vnaprej vemo, da jim škodovalo ne bo, a verjetno bi jim bolj koristilo ali bilo bolj perspektivno za uveljavitev v velikem svetu odlično znanje angleščine. Kdo drug, ki gleda malo bolj naprej, oziroma, ki za svoje futurološke perspektive upošteva drugačne indice, bi svetoval učenje kitajskega jezika.

A naj si dovolim opozoriti na eventualno koristnost naših šol. Večkrat smo že mogli brati v matičnih in zamejskih publikacijah intervjuje z našimi mlajšimi intelektualci, bivšimi učenci naših šol, ki delujejo zunaj Argentine in so nekateri izmed njih že mednarodno uveljavljeni. Vsi, brez izjeme, se s priznanjem in hvaležnostjo spominjajo slovenskih šol v Argentini, sodelovanja v pevskih zborih, nastopanja na odrih naših domov. Priznajo, da so jim naše šole nudile prve korake za njihovo javno udejstvovanje, sploh pa jim bogatilo besedni zaklad in izražanje, vcepiljale ljubezen do očetnjave, jim dale solidno versko in moralno formacijo, ki jih spremlja do danes.

Naj jih imenujem? Pevci Finki, Vasle, Bajuk; znanstvenik Zorec; pisatelji in publicisti Rot, Fajdiga; slikarji Jerman, sestri Dolinar; duhovniki in misijonarji Poznič, Opeka, in še bi lahko našteval. Pa tudi drugi, ki so se preselili v Slovenijo, zamejstvo ali drugam po svetu, so nam le v čast in ponos. Naj zabeležim n.pr. govor Lučke Kremžar De Luisa na letošnji Prešernovi proslavi v Trstu.

Naše slovenske sobotne šole skušajo biti resne, vsaj s strani učiteljev in profesorjev. Izdajamo spričevala našim dijakom; kdor ne doseže zaželenih ravnih, gre na izpit. Če nam država Slovenija teh spričeval še ne prizna, naj nas ne moti. „Nekoč bo!“ bi dejal pisatelj in pesnik Zorko Simčič. Kakor so zažarele lučke v Rogu, bodo tudi nekoč lučke naših šol in drugih slovenskih prizadevanj v zdomstvu dobile primerno priznanje.

Kot rečeno, šolo vzamemo resno. A mnogokrat ne dosežemo zaželenega uspeha, kajti vpliv okolja, javnega mnenja, me-

dijev, na starše in otroke, je premočan. Sam, kot profesor srednješolskega tečaja, večkrat zelo kritično ocenjujem znanje in prizadevanost naših učencev, pa ne samo jaz. A se tolažimo, češ, mi sejemo, a Bog bo dal žetve. Tudi vemo, Duh veje, kjer hoče; in ko je sila največja, je tudi milost božja najbližja.

Poznamo novozavezo priliko o sejalcu. Lahko uporabim še drugo prispodobo: primerjam naše vzgojno prizadevanje s sejanjem podgobja. Namreč, da se pojavijo gobe na površini, je potrebno, da se pod njo razpreda na vse strani razširjeno podgobje (ali micelij, da rečemo bolj učeno). Če so dani klimatski pogoji, se pojavijo gobe, enkrat več, drugič manj. In tako se iz našega šolsko - vzgojnega podgobja pojavi naenkrat slovenski pesnik, pisatelj, glasbenik, likovni umetnik, režiser, telovadni ali plesni vaditelj, društveni organizator, duhovnik, znanstvenik, itd., kot sem jih že nekaj prej omenil. Predvsem pa je hvalevredno, da se ustanavljajo mnoge slovenske družine s številnimi otroki, družine, ki skrbijo, da vzgajajo svoje otroke v dobre ljudi. To je predvsem važno.

2

A to podgobje je del še bolj široke infrastrukture, namreč, naše trdno povezane slovenske skupnosti, ki jo sestavljamo starši, slovensko dušno pastirstvo, krajevni domovi, osrednje društvo Zedinjena Slovenija, Medorganizacijski svet. Ko govorim o trdni povezavi naše skupnosti, se hkrati zavedam krhkosti te povezave; je namreč osnovana zgolj na soglasju njenih članov; pač nimamo ne policije, ne vojske.

In tu si dovolim, oprostite, daljši ekskurz, morda bo kdo rekel, da je politiziranje, a govorim le kot družinski oče in Slovenec, zavzet za preživetje sebe in svojih najdražjih, v tem primeru ne za telesno, fizično preživetje, ampak za preživetje kot Slovencev in kristjanov znotraj neke človeške skupnosti, ki jo imenujemo „naša slovenska skupnost v Argentini“. Naj povem, da čutim to skupnost ogroženo. In bom povedal zakaj.

Več kot 50 let smo zdržali v zdomstvu in upali. Upali na korenite spremembe v naši domovini, oz. očetnjavi. Ko je prišel trenutek, da se tudi mi izrečemo za osamosvojitve in demokratizacijo Slovenije, smo kot en mož podprli prizadevanja v tej smeri. Z veliko skrbjo, nato pa z veseljem in ponosom smo doživljali proces mednarodnega priznanja samostojne republike Slovenije. Potem pa je prišlo razočaranje. Ni najhujše, da ni bilo nikdar najmanjšega poskusa repatriacije zdomcev in beguncev - emigrantov, kar ima Janez Rotar (v svojem članku v letošnji 5. št. revije Cerkev v sedanjem svetu) „za najtežji poraz na poti slovenskega preporeda in resnične veljave Slovenije kot matice vseh Slovencev, poraz v moralnem in narodnem pogledu“. Hudo je, da moramo po šestih letih formalne demokracije ugotoviti, da je to paradija, oziroma

Nad. na 3. str.

Zgodilo se je v Sloveniji

LOV NA RIBIČA

Slovensko zunanje ministrstvo je 21. avgusta od hrvaške strani zahtevalo pojasnilo v zvezi z ravnanjem umaških policistov glede ribiča Andreja Djonlaga. Slovensko zunanje ministrstvo meni, da gre pri omenjenem dogodku za kršitev slovensko-hrvaškega dogovora o izogibanju incidentov v spornih mejnih območjih. Slovensko zunanje ministrstvo je obenem zahtevalo pojasnilo o ravnanju umaške policije in opozorilo na dogovor obeh držav, da se bosta do končanja postopka za določitev državne meje izogibali vseh dejanj, ki bi lahko pomenila prejudiciranje meje, ali bi kako drugače vznemirila drugo stran.

SODBA V PRID „ZELENIM“

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v sodbo v upravnem sporu, ki so ga proti ministrstvu za notranje zadeve zaradi izbrisa političnih strank sprožili Zeleni Slovenije, ugodilo tožbi Zelenih in odpravilo odločbo notranjega ministrstva iz l. 1995, v kateri je to ugotovilo, da so Zeleni izbrisani iz registra političnih strank.

KDAJ BODO VOLITVE?

Pred končno odločitvijo o razpisu rednih volitev v državni zbor (DZ) je predsednik Republike Slovenije Milan Kučan ponovno povabil predsednike vseh strank, katerih poslanci so v DZ, na posvet o času volitve. Obenem je na pogovor povabil tudi predsednika DZ Jožeta Školca. Ponovni posveti predsednika Kučana s predsedniki strank bodo potekali v ponedeljek, drugega, in v torek, tretjega septembra; šele potem bomo lahko zvedeli za datum volitev, ki naj bi bile meseca novembra.

KOROŠKI SLOVENC

Slovenska manjšina na avstrijskem Korovškem bo še naprej brez predstavnika v deželnem parlamentu. Pogovori treh avstrijskih strank, ljudske (SPOe) in svobodnjakov (FPOe), o tem, kako bi zagotovili zastopstvo slovenske manjšine, so za zdaj popadli, je na časnikarski konferenci pove-

dal vodja poslanskega kluba SPOe v celovškem deležnem parlamentu Peter Ambrozy. Omenjene tri stranke načeloma sicer soglašajo, da bi koroški Slovenci morali imeti svojega zastopnika v deželnem parlamentu, a vsaka stranka zagovarja svoj model zastopstva.

GENERAL JLA OPROŠČEN

Senat okrožnega sodišča v Ljubljani je 20. avgusta v kazenski zadevi zoper Milana Aksentijevića zavrnil zahtevo okrožne državne tožilke v Ljubljani. Potem ko je preučil vse podatke, je ugotovil, da ni podan utemeljen sum, da naj bi Aksentijević storil kaznivo dejanje službe v sovražnikovi vojski, zato je zahtevo okrožne države tožilke po sprožitvi preiskave zavrnil. Po mnenju senata zgolj okoliščina, da je osumljenec po 27. juniju leta 1991 ostal in nadaljeval s službovanjem v JLA, kot to navaja zahteva za preiskavo, ne predstavlja tistih znakov kaznivega dejanja, ki jih je imel v mislih zakonodajalec ob določitvi tega kaznivega dejanja.

General Aksentijević je v času osamosvajanja Slovenije stal na stališču Jugoslovanske „ljudske armade“ in tudi pozneje še branil njene interese. Nato se je umaknil v Srbijo, ker pa je poročen s Slovenko, ki z družino živi v Sloveniji, se je končno odločil in vrnil k njej. Je slovenski državljan.

SLOVENSKA IN MADŽARSKA

Ob slovesni otvoritvi nove trikilometrskc ceste od madžarske vasi Nemesnep do mejnega prehoda Kobilje sta se v nedeljo, 25. avgusta, srečala slovenski predsednik Milan Kučan in njegov madžarski kolega Arpad Goencz. Po otvoritvi nove ceste sta se sestala s prebivalci bližnjih naselij, si cestno ogledala, nato pa se odpeljala v Prosenjakovce, kjer sta se sestala še s predstavnikmi madžarske manjšine v Sloveniji. Stiki med Slovenijo in Madžarsko so vse od slovenske osamosvojitve zelo živahni na vladni in parlamentarni ravni, še posebej prijateljski in plodni so stiki obeh predsednikov Kučana (ki je Prekmurec) in Goencza.

Po STA

„Svobodna Slovenija“ je bil že od vsega svojega početka v Argentini list, namenjen naši protikomunistični skupnosti. Čeprav je stal neuradno na idejnih osnovah Slovenske ljudske stranke (poznejše SKD), je bil vedno odprt za mnenja, mišljenja in sporočila tudi drugih slovenskih demokratičnih strank.

Danes, ko so se razmere v Sloveniji spremenile, je naš list ostal v bistvu enak: še vedno je usmerjen v povezavo naše skupnosti, komentira dogodke v domovini v luči demokratičnega mišljenja in se trudi za demokratizacijo slovenskega javnega življenja.

Lastnica lista društvo Zedinjena Slovenija je pluralistična demokratična organizacija, ki je po smrti ustanovitelja in lastnika Miloša Stareta prevezela tudi moralno dolžnost ohraniti „Svobodno Slovenijo“ na liniji, ki ji jo je začrtal in vseskozi vzdrževal njen ustanovitelj.

Naš list še vedno zavzema v počasni demokratizaciji Slovenije odločno in trdno držo, kakor si jo želijo naši bralci in somišljeniki. Z njihovo pomočjo, kakor tudi s pomočjo drugih dobro mislečih ljudi v domovini bomo lahko še naprej pripomogli k napredku Slovenije in naše skupnosti.

Zedinjena Slovenija
Uredništvo „Svobodne Slovenije“

REVANŠIZEM ZDAJ!

Če vzamete v roke časnike iz leta 1989, lahko preberete, kako tolerantno in idejno odprto oblast smo imeli včasih. Jože Smole se je npr. 3. julija pšipal s pepelom, češ da niso imeli pravega posluha za socialne, človeške in politične stiske slovenskih izseljencev. Spovedal se je, da se zavedajo, da se do zdomcev niso vedno obnašali, kot so zapisali in govorili. Če kako, je bilo mogoče Smoletovo (torej komunistov) bolečino materializirati samo v zakonu o denacionalizaciji. Prizadetim ljudem preprosto vrniti, kar so jim vzeli, se jim opravičiti in (kot otrok) obljubiti, da ne bodo več kradli.

Reformistična benevolenca se je izkazala za bolj ali manj neduhovit, a uspešen maneuver. Zakon o denacionalizaciji so v novi strankarski postavitvi skušali preprečiti dobesedno na vse kriplje, pa jim ni uspelo. Toda nekaj omedle in sladkobesedne (evropazdajevske) vljudnosti so kljub temu zadržali. Naučili so se izgovarjati stavke o avtonomiji medijev, o neodvisnosti stroke, o okoljuprijaznosti, o gledanju v prihodnost in ne v preteklost, o kompetentnosti...

Ko so zagrizli v lastninjenje, so bili umsko tako zaposleni, da ideologije, razen pri proračunskih pridobitvah revolucije, niso utegnili pogrevati. Potem pa se je začelo... po točkah. Da so iz svojega rodnika izbrisali samoposipanje s pepelom, je še najmanj. Ko so ugotovili, da se jim niti opravičevati ni treba, so začeli trditi, da se nikoli niso zmotili. Da so se zmotili tisti, ki so si umislili zakon o denacionalizaciji, saj ta ovira zakon o privatizaciji. Še več, ovira tudi nacionalno higieno.

Potem, ko so brezsravno začeli odsta-

vljati direktorje in funkcionarje, ki niso njihovi, so začeli napovedovati spremembe zakonov na ideološki podlagi. V besednjaku so postali brutalni, neuglašeni in vulgarni.

Kriterij za denacionalizacijo je slednjič zakonsko predlagal Janez Kopač: vračali naj ne bi sodelovalcem okupatorja, kulturbundovcem itd.

Ko sem to prebral, sem se spomnil starega očeta, ki je 1941. skupaj z vso družino izgubil pravice državljanja, ko je nemški oblasti napovedal, da ne namerava pristopiti v Kaerntner Volksbund (Koroška ljudska zveza, nacistična organizacija, op. ur.), sinovom pa ne dovoli biti v organizaciji Hitlerjugend (Hitlerjeva mladina; op. ur.). Na Jesenicah so si to upale narediti samo dve ali tri družine. Po ulicah so hodili mladeniči v kratkih hlačah in rjavih srajcah, med njimi tudi Bine Kobentar, ki je zdaj kot predstavnik Zveze borcev oden najbolj hripavih nasprotnikov poplave krivic in preimenovanja ulic in Titove in Ceste revolucije v karkoli že.

Po vojni so komunisti staremu očetu pobrali vse, ga zaprli, družino izgnali iz hiše, pod katero je skovikala horda razjarjenih preobraženih volksbundovcev, novih Titovih mladincev. Razen redkih izjem, ki pa so doživele nacionalizacijo, so torej s Hitlerjem kolaborirale skoraj vse rdeče Jesenice. In Kopač mi zdaj sporoči, da bo denacionalizacijo cedil skozi sito njegove rdeče paranoidne in prevrtljive horde. Zahtevam demokracijo in ne Hitler-Tito-ZSMS ali kakršne koli jugend...

Od našega dopisnika v Sloveniji po Internetu

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Medtem, ko je predsednik Menem potoval daleč po vzhodu, so se doma stvari razvijale naprej po starem toku. Ne bomo zapisali, da se medtem ni nič zgodilo. A tudi nekateri presenetljivi dogodki zadnjega tedna, če jih gledamo v pravi luči, niso nič drugega kot sestavni del argentinskega življenja, le da zadnje čase ta del ni prihajal preveč do izraza. Govorimo o sindikalnih dogodkih preteklih dni, med katere je šteti oboroženi spopad med delavskimi aktivisti.

ČAS POD STRELI

Po uspešni stavki 8. avgusta, in zlasti še, ko so se sindikalisti zavedli svoje moči, vlada pa vztrajala, da od svojih ukrepov ne odstopi, je bilo jasno, da so pred vrati novi delavski protesti. Padla je že napoved, da bo prihodnja splošna stavka trajala 36 ur, in da se bo začela s protestnim shodom. Ta način protesta ima še posebej garancijo za uspeh: stavka se prične ob dvanajsti uri, ko je delavstvo še na svojih mestih, in jih sindikalni delegati kaj lahko spravijo v posebej najeta vozila. Tako lahko postavijo na katerikoli mestni trg stotisoče manifestantov, ne da bi se jim bilo treba posebej beliti glav, ne se bati blamaže.

Takšni so bili načrti, ko so sklenili, da se sindikalni vodje sestanejo in določijo datum in dokončni način protesta. Da pa razumemo, kaj se je potem zgodilo, je potrebno, da se nekoliko ozremo v preteklost, in pregledamo sindikalno zgodovino zadnjih dveh let. Večkrat smo na tem mestu že omenili, da se argentinski sindikalizem trenutno loči na tri skupine. Pustimo trenutno ob strani levičarsko CTA, in se osredotočimo v CGT in MTA. Prva je tradicionalna peronistična organizacija, katere značilnost zadnjih let je bila ta, da je bila izredno popustljiva nasproti vladi in njene gospodarske politike. Dejansko je vsa ta leta predsednik Menem okrnjeval delavske pravice, izvajal splošno ofenzivo na razne delavske konvencije in nastopal proti gremialnim interesom, ne da bi tem vodjem padlo v glavo, da bi se kako uprli. Priznajmo: nekateri ukrepi so bili res potrebni, ker je bilo treba modernizirati produktivni sistem in ga prilagoditi sodobnim časom. A druge poteze so bile odveč, oziroma bi morali sindikalisti zahtevati kake protiukrepe, ali zadoščenje, pa tega niso storili.

Medtem je MTA izvajala bolj uporno politiko do vlade, a se je vedno izrekala kot „notranja struja CGT“ in ne kot samostojna delavska organizacija, čeprav je dejansko nastopala popolnoma samostojno. Obe skupini je združila šele zadnja stavka in je ravno zato uspela. A uspeh je le še pospešil razlike in povečal medsebojno sovraštvo, kajti po dveh letih je v enih in drugih še vedno isti srd, kot ko so se ločili februarja 1994, potem ko je vodstvo CGT vnovič preložilo že večkrat napovedano stavko. K temu je dodati še, da je CGT večinska organizacija, ki v centralnem federalnem komiteju nadzira 240 mest, medtem ko jih ima MTA le 30, in se vse zadnje čase zasedanj sploh ni udeleževala. A ko se je pričelo govoriti o stavkah, je MTA postala naenkrat važna. Tvorijo jo namreč tkim. „prevozniki sindikati“, šoferji avtobusov, kolektivov, podzemsk in tovornjakov. Njih udeležba pa je ključna za uspeh vsake stavke.

Tako smo prišli do torke, 20. avgusta, ko bi se moral v sindikalnem kempingu v kraju Ezeiza zbrati konfederalni komitej, da določi podrobnosti nove stavke. Proti prvotnemu pričakovanju CGT so se ga skle-

nili udeležiti tudi vodje MTA. Do zasedanja splo ni prišlo, ker so se že pri vrodu nasprotujoče si skupine pričele streljati druga na drugo, in so potem zasedanje enostavno preložili.

IN SVET SE VRTI NAPREJ

Strelji, ki so iz Ezeize odmevali po vsej državi, a tudi v inozemstvu so, poleg sedem ranjenih, pustili razne posledice. Najprej so pomenili nov udarec za prestiž argentinskega sindikalizma, ki že itak ne uživa kaj več ugleda. „Povratak v preteklost“, kot je dogodek označila večina opozovalcev, res ni nikaka garancija za obrambo resničnih delavskih interesov, ker strelji so dokazali, da se sindikalni vodje v prvi vrsti borijo, in če je treba z orožjem v rokah, za lastne interese.

Od tega spopada se je okoristila vlada, ker je avtomatično pomenil preložitve vsakršnega protesta za poznejši čas, ko se razvidi, kdo bo pravzaprav prevladal na sindikalnem polju. Okoristil se je tudi zmerni levičarski sindikalizem, v sklopu CTA, ki se trenutno kaže kot edina resna, za delavce zainteresirana organizacija, ki zelo počasi a vztrajno raste na moči, in ki je v sklopu pretekle stavke spravila na cesto v manifestacijah desetisoče delavcev.

Za CGT pa je dogodek pomenil začetek sprememb. Jasno je bilo razvidno, da isto vodstvo, ki je bilo tako popustljivo nasproti vladi, ne more sedaj voditi divjih protestov, in napetih pogajanj, ki jih marsikdo napoveduje. Zato so sindikalisti preložili vsakršen protest za potem, ko se bo sestal kongres CGT in določil novo vodstvo in nove proteste. V to vodstvo bodo verjetno vključeni tudi nekateri zastopniki MTA, s čimer bi takorekoč prenehalo njeno samostojno nastopanje, in bi res postala le notranja struja v CGT. A pogajanja so še v polnem teku, kajti zasedanje napovedujejo za te dni, položaj pa nikakor ni jasen. Odločno posega vmes tudi stari kovinski vodja Lorenzo Miguel, ki sicer noče prevzeti nobenega mesta, a še silno sukanitke argentinskega sindikalizma. Dejansko smo zadnje čase doživeli neke vrste pomlad starih „62 organizacij“, ki so svoj čas predstavljale pravovernost peronističnega sindikalizma.

Vlada si je, po spopadih na Ezeizi, nekoliko oddahnila. Vsaj za par tednov bo na sindikalnem polju mir, ker je vodstvo zapleteno v notranje probleme. A v vladni palači se zavedajo, da bo lahko protest potem še silnejši. Zato te dni razni posredovalci skušajo uglasiti pot do sindikatov, da bi vsaj omilili protest, ki ga sedaj napovedujejo za konec septembra.

A vlado skrbi še druga fronta. Ta je razpeta v kritikah, ki jo vladna gospodarska in socialna politika doživlja s strani katoliške Cerkve. Te dni se je v kraju Tanti, v Cordobi, končalo zasedanje „graditeljev skupnosti“, ki ga letno organizira socialna pastoralna komisija argentinske škofijske konference. Zaključna izjava zahteva od vlade, naj država izvaja svoje poslanstvo kar se tiče pospeševanja razvoja, skrbi za socialno pravičnost, obrambe dostojanstva človeka in utrjevanja „kulture dela“. V nekaterih krogih se namreč že govori o kulturi brezposelnosti. Cerkvene zahteve niso nič novega, a kažejo, da vlada ne bo mogla dolgo časa kazati gluhih ušes, ko se zahteve po spremembi vkladne politike pojavljajo istočasno na vedno več krajih, in iz rastočega števila skupin. Zlasti še, ko mnogi funkcionarji že javno in jasno govorijo, da težave obstojajo, in bodo še dolgo ostajale del naše vsakdanjosti.

Odkrito novo grobišče v Celju

Ostanki človeških kosti, ki so jih odkrili ob izkopavanju vodovodnega jarka tik ob gostilni Klukec na celjskem Golovcu, so razkrili množično grobišče, v katerem je bilo po mnenju izvedencev zasutih najmanj 32 ljudi. Po sledovih strelnih ran in udarcev ter po najdenih žicah strokovnjaki menijo, da so ljudi zvezanih rok usmrtili s strelji v glavo in hrbet. Najdeni vžigalnik, prstan, ostanki oblačil in predvsem velikost izkopanih kosti pa zavračajo namigovanja, naj bi bili v množičnem grobišču na Golovcu pokopani usmrčeni otroci.

Množično grobišče na celjskem Golovcu so pretekli teden povsem po naključju odkrili delavci, ki so se lotili kopanja vodovodnega jarka ob gostilni Klukec. O najdbi kosti so obvestili policijo in štekla je preiskava, ki sta jo vodili preiskovalni sodnici Andreja Švigelj in Marjeta Planinc, sodelovali pa so še okrožni državni tožilec in izvedenci sodne medicine iz Ljubljane. V grobišču so bile najdene lobanje in množica drugih človeških kosti, pa tudi ostanki oblačil in nekaj predmetov, ki so jih imele žrtev ob usmrčitvi pri sebi. Izvedenci in preiskovalci so po nekaj dneh izkopavanj ugotovili, da v grobišču ni več nikakršnih človeških ostankov, zato so odredili, naj se jama znova zasuje.

Celjska preiskovalna sodnica Marjeta Planinc posebej poudarja, da so bila v zvezi z odkritjem množičnega grobišča na Golovcu doslej storjena le nujna preiskovalna opravila, da bi se zavarovali najdeni dokazi. Iz njih pa je mogoče za zdaj sklepati le to, da je bilo v grobišču zasutih najmanj dvaintrideset odraslih in nasilno usmrčenih ljudi.

„V tem trenutku ne morem povedati, v katero smer bo krenila pravna pot v zvezi z odkritjem grobišča na Golovcu,“ dodaja

Marjeta Planinc, „saj še ni jasno, ali gre za genocidno dejanje, storjeno med drugo svetovno vojno, ali za povojni pobjoj drugačermislečih. Ali drugače povedano, ali gre za vojni zločin, ki ne zastara, ali klasično kaznivo dejanje, ki z leti zastara. Vsekakor zadeva za nas pravnike ni rutinska, zato se bomo pravosodni delavci na celjskem sodišču skupaj posvetovali in se dogovorili, kako bomo postopke vodili poslej. In če jih sploh bomo, saj niti ni nujno, da smo mi pristojni zanje.“

Seveda se ob najdbi množičnega grobišča na Golovcu v Celju poraja vprašanje, ali so še kje v neposredni bližini množična grobišča. Predsednik Teharske komisije Janez Lampert osebno meni, da bi najdba grobišča ob gostilni Klukec morala sprožiti nova odkopavanja v neposredni bližini množičnega groba. Ali bo tako pobudo na pristojne organe naslovila tudi teharska komisija, pa bo kmalu jasno.

Delo, 26. avgusta posredoval Vinko Levstik

Vrhunski operaciji srca

Na Kliniki za kirurgijo srca in ožilja v Kliničnem centru v Ljubljani je skupina slovenskih kirurgov v torek, 20. avgusta prvič v Sloveniji izvedla dve srčni operaciji, ne da bi bolnika priključila na aparaturo za zunanjelesni krvni obtok, ki med operacijo nadomešča srce in pljuča. Operacija sledi trendom v najsodobnejši kardiokirurgiji in je prvi korak k operacijam, ki bodo zahtevale le minimalni poseg v telo. Oba bolnika se dobro počutita.

Ostali bomo...

Nad. s 1. str.

travestija demokracije. Na videz, na zunaj vse v redu, v globini pa hudo narobe. Komunizem je propadel, a ni bil premagan kot nacizem v Nemčiji. In tako imamo na vodilnih mestih še vedno boljševike, travestije demokracije, ki solijo pamet Slovincem o tem, kaj je demokracija, nekaznovano javno zmerjajo katoličane z pobožnjakarsko drhaljo, nas, politične emigrante pa z izdajalci, kradejo kot srake, mnogi slovenski kristjani pa jim držijo žakelj in svečo, kot se je to godilo med revolucijo.

Naj povem, da je vse to že predvideval eden vrhunskih slovenskih intelektualcev, Taras Kermavner. Ob svojem zadnjem obisku v Argentini mi je rekel: „*Bodite pripravljani, da bo razvoj v Sloveniji predstavljal za vas podobno razočaranje, kot je bilo junija 45 na Vetrinjskem polju*“. To sem privatno že večkrat omenil, javno pa danes prvič. Takrat nisem mogel verjeti, prehudo je bilo sprejeti to perspektivo, tak obet za prihodnost. Danes je že jasno, kako stvari stoje, karte so na mizi.

Po vsem tem, kakšen naj bi bil nauk za nas („la moraleja de la fábula“)? Kot je bila prej, skozi 50 let, naša slovenska skupnost v Argentini zadnja in skoraj edina trdnjava avtentičnega slovenstva v svetu, zglejda, da bo morala biti še naprej. Dr. Marko Kremžar meni, da se bodo posledice boljševizma v Sloveniji čutile še vsaj v naslednjih dveh generacijah. Sam menim, da bo boljševiška mafija, ki se je skotila ter se z družinskimi in poslovnimi vezmi utrdila v preteklih 50. letih, in če ne bo kake bistvene spremembe, rovarila in pila kri Slovincem še desetletja, kljub vsem volitvam in referendumom in tudi nas ne bo pustila na miru. To je del naše realnosti in s tem moramo računati. Kot je opozoril predsednik ZS v svojem zadnjem govoru za oblet-

nico v Lanusu, skrbno bomo morali paziti, da nam ne bo nič in nihče te naše slovenske skupnosti v Argentini razbijal.

3

Zgodovina se ponavlja. Za razbijanje enotnosti krščanskega občestva med revolucijo v Sloveniji, so boljševiki za to umazano delo uporabili naivne, oziroma, zamerljive, zagrenjene, užaljene in razžaljene kristjane: Kocbeka, Finžgarja, frančiškane s Tromostovja, kartuzijane v Pleterjah, tolike sinove in hčere tradicionalnih, zvestih katoliških družin v Ljubljani. Brez kolaboracije takih in podobnih ne bi nikdar zmagała revolucija na Slovenskem (kot trdi Ludvik Puš v knjigi „Na dolgo pot“, ki je pravkar izšla v založbi ZS in katero vam priporočam, da jo nabavite). Ne bojmo se boljševikov, njih poznamo, bojmo se „naših“, koristnih budal, podkupljencev, uskokov, janičarjev. Ne po njih besedah, po njih delih, po njih sadovih jih bomo spoznali. Le po teh bomo vedeli, če so naši prijatelji ali naši sovražniki.

Imamo mnogo prijateljev v Sloveniji, ki nas cenijo, ki nam pomagajo, računamo z njimi še naprej, a v bistvu si bomo morali, kot doslej, sami pomagati. Vi v San Justu nimate problema. Dokler boste imeli Angelco, Toneta, Frida, Janeza, Andreja in Andrejko, Mirijam, Danico (oprostite, nekje moram končati, a vem, da vas je še veliko, z istimi ali drugimi imeni), dokler boste te imeli, se vam ni bati.

V 45. letih obstoja Balantičeve šole je skozi njene razrede šlo že okrog 550 otrok. Večina sedanjih učencev so že otroci bivših učencev, prav tako je večina sedanjih učiteljev izšla iz te šole. Šola bo obstajala, dokler boste sami hoteli. Za nas, posameznike, velja princip biološke smrti, za ustanove kot je vaša šola pa ne; zato pravim, dokler

boste sami hoteli. In upam, da boste, ker boste imeli dovolj razlogov. Naj jih strnjeno znova navedem: zvestoba slovenstvu; poslanstvo in pričevanje tistega dela naroda, ki se je uprl revoluciji in si z begunstvom rešil življenje; hvaležnost našim prednikom v Argentini, ki so zidali domove, ustanovili šole in druge ustanove; in ne nazadnje tudi razlog fizičnega preživetja. V naših slovenskih domovih in šolah se še goji kultura življenja in sem prepričan, da se bo še naprej; ni pa sigurno kako bo drugod. Neverjetno, kako pospešeno se vsepo vsod v svetu in tudi že v Argentini vsiljujejo različne panoge kulture smrti: uživanje drog, hedonizem, skrajni egoizem, nasilje vseh vrst, abort, evtanazija, homoseksualnost, vse tisto, kar je bilo doslej le v medicinskih knjigah patologije, se sedaj predstavlja kot normalno, vsakdanje, v resnici pa je smrtno resno. Starši, ki se zavedamo, kaj se godi, si prizadevamo, da bi svojim otrokom nudili zdravo, pošteno okolje. Vemo, da ga v naših krajevnih domovih še dobimo in mnogi nam to zavidajo. Večkrat premišljam, da sta pokojna mons. Orehar in Starc to že preroško predvidevala, ko sta gradila to našo slovensko skupnost.

In ko sem že pri tem, si dovolim pripočiti naslednje: izrazimo hvaležnost našim javnim delavcem, katerih zasluga je, da so naši domovi, ustanove in organizacije na zavirljivi višini, v vseh ozirih. Poimenujmo učilnice, sejne sobe, dvorane, kapele, odre in pevske vadnice z imeni naših požrtvovalnih prednikov in izobesimo njihove portrete. Da bodo naši otroci in zanamci pomnili in se zgledovali po njih.

45 let Balantičeve šole! Balantičeve? San Justo, Argentina, 45 let, šola? Kaj ima to skupnega? Pač, France Balantič, poleg tega, da je bil velik pesnik in mojster slovenske besede, se je z razliko od večine slovenskih kulturnikov in razumnikov, ob usodni medvojni polarizaciji, odločil za zvestobo

ŽALOSTNI ODMEVI

V največjem argentinskem jutranjiku „Clarín“ smo v ponedeljek, 26. avgusta na 46. strani med policijskimi vestmi lahko brali članek „Cómo operan las bandas de prostitución infantil en Europa — Kako delujejo bande otroške prostitucije v Evropi“, ki ga je pripravila M. L. Avignolo. Med drugimi zanimivimi a žalostnimi prikazi problemov te vrste moralne degradacije je za nas važen naslednji odstavek (v slovenskem prevodu):

„Padec Berlinskega zidu je sprožil povečanje mafije v Vzhodni Evropi in tudi industrijo otroške prostitucije. Praga, Slovenija, Poljska, Romunija in Madžarska so nove seksualne Meke“.

Žalostno! V Argentini smo Slovenci vedno veljali za dober, prijazen in pošten narod, skoro noben od nas ni tukaj imel opravka s policijo. Toda skoraj petdeset let prisilne komunistične prevzgoje slovenskega narodnega značaja je rodilo sad: in to v našo sramoto. Danes v demokraciji pa se vse te slabe sile sproščajo, kontrole ni, mafije pa še preveč, slovenska moralna degradacija pa -žal- odmeva po vsem svetu.

Bogu in narodu ter padel kot vojak protirevolucije. Zato ga imamo za svojega. Danes pa nam je France Balantič blizu tudi kot pesnik groze; groze, ki prihaja. Pol stoletja kasneje jo spet vidimo prihajati. Po razodejih v Medžugorju, na Kureščku, v San Nicolasu in 400 drugih krajih po svetu; po vsem, kar je zapisal italijanski duhovnik Stefano Gobbi ali poljski kmet Wladyslaw Biernacki, so pred nami, v bližnji prihodnosti, hude stvari.

Blagor vam, „pobožnjakarska drhal“ v San Justu, blagor vaši Balantičevi šoli in vsemu vašemu delovanju v zvestobi Bogu in slovenstvu, kajti tudi vas bo nebeško kraljestvo.

ZA OBJEM STA POTREBNA DVA

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Pričakujemo, da državni zbor obsodi zločine revolucije in nasilno delovanje komunistične partije in da država popravi krivice ter zadosti „Zahtevam“, ki smo jih junija lani vložili parlamentu z več kot 24.000 podpisi z vseh celin. Sprava bo izhodišče za čistejšo politično ozračje in svetlejšo prihodnost naroda. Težko nam je, ko v mednarodnih krogih slišimo, da je Slovenija med državami, v katerih sta korupcija in divje lastninjenje globoko zasidrana. Ne razumemo težav in sprenevedanja pri evidentiranju državljanstva ter zamrzitve zakonov o vračanju lastnine, ki je bila pod „revolucionarnim pravom“ odvzeta posameznikom ali Cerkvi. Slovenci po svetu želijo vedeti, kje so pokopani pobiti sorodniki, hčere in sinovi. Pravico imajo do mrliških listov. Ti ljudje so naši rojaki in svojci, ki so eksistirali. Imam občutek, da bi jih nekateri radi pozabili in se vedejo, kakor da teh pobitih ni bilo. Prav tako ne moremo razumeti, kako država ne omogoči finančnih sredstev, da bi kriminalisti raziskovali množične poboje, pokazali na kraje, kjer ležijo kosti in omogočila človeku spodobne grobove. Pravna država ne more sloveti na množici neraziskanih in nepopravnih krivic. Želimo si uravnovešeno državo, v kateri bosta gospodovala resnica in pravica.

Prav tako ima vsak Slovenec dolžnosti do domovine, to je samo po sebi umevno, njihovo izpolnjevanje pa bo odziv na tisto količino razumevanja, ki ga bodo imeli domovina oziroma pristojni organi za nas izseljence. Ljubezen rodi ljubezen, indifrentnost pa razočaranje. Vseskozi smo pris-

pevali in bomo prispevali k spravi. Za objem pa sta potrebna dva. Zahteva po zgodovinski resnici je moralna dolžnost, ki se ji enostavno ne moremo odreči, ne da bi zatajili samega sebe.

2. Manipulacija narodne zavesti in regionalnih posebnosti je bilo orodje v politiki „divide et impera“, ki so jo med izseljenci skozi dolga desetletja izdajali Ozna, Udba ali njima podobni organi KP. Naj omenim, da je bila že pred drugo svetovno vojno tukaj poleg gospodarske emigracije izredno močna politična emigracija primorskih rojakov, ki so zapustili domovino zaradi nevzdržnih razmer pod italijansko zasedbo. Za te emigrante, med katerimi je bilo razmeroma malo izobražencev, sta skrbela predvsem slovenska izseljenska duhovnika Kastelic in Hladnik. Od prvih let našega prihoda v Argentino so se partijski organizmi trudili, da bi sejali nezaupanje in razdor med člani prejšnjih emigracij in med nami. Leta 1948 je prispel tretji emigracijski val, tokrat političnih emigrantov, predvsem iz centralnih predelov Slovenija. To so bile družine, v večini pa so imeli pogrešanega ali pobitega enega člana ali več ljudi. Med njimi je bilo osemdeset duhovnikov, mnogo intelektualcev, profesorjev in učiteljev. Več kot tri leta so bili nameščeni po raznih italijanskih in avstrijskih begunskih taboriščih. Tam so imeli tako močno razvejano versko-narodno-kulturno-posvetno življenje, da so jim, zavezniki, med drugimi, omogočali priznavo diplom in jih volili za vodilne v taboriščih. Imeli so narodno-ideološko-politično jasnost, zavračali so totalitarni komunistični sistem. Živeti so hoteli svobodno, pa čeprav so morali zato pustiti vse, predvsem domovino. Ob priho-

du slovenskih beguncev v Argentino jih na pomolih buenosaireskega pristanišča ni čakala dobrodošlica rojakov. Tedanja jugoslovska ambasada in KB sta jim pripravili sovražan in žaljiv sprejem.

Emigraciji sta potem hodili vsaka svojo pot. Institucionalnih vezi ni bilo, bile pa so vezi med posamezniki. Veliko je bilo rojakov, ki niso sledili navodilom partije in so nam v prvih mesecih bivanja v tej deželi velikodušno priskočili na pomoč. Ob koncu leta 1989, ko so se v predvojnih zdonskih organizacijah začeli uveljavljati slovensko usmerjeni odbori, sem s skupino, ki je pripravljala iniciativni odbor za SSK v Argentini, navezal bolj formalne stike z družtvi Triglav (Primorci), Bernal (Prekmurci) in Villa Ballester (Furlani). Leta 1990 smo ta srečanja končno spremenili v redna in leta 1991 sestavili eno delegacijo v imenu vseh argentinskih Slovencev. Delegaciji sem predsedoval kot predsednik Zedinjene Slovenije.

To je bilo po 45 letih prvo skupno delovanje predstavnikov „stare“ in „nove“ emigracije. Nastopili smo na slavnostnem zasedanju SSK, kateremu sem predsedoval 25. junija 1991 v Cankarjevem domu. Čeprav je bilo več poskusov, da bi nas prek raznih oseb ali institucij, ki še nadaljujejo politiko partijskih struktur, skušali spet razdvojiti, jim ni uspelo. Stara in nova emigracija sta si že segli v roko.

3. Trditev, da tretja oziroma četrta generacija izgublja stik z domovino, ne drži. Glede tega ni nobenega determinizma. Zastor, za katerega je bila potisnjena Slovenija, se je odprl in generacije mladih Slovencev z veseljem prihajajo v domovino svojih prednikov. Samostojna Slovenija za

mnoge pomeni potrditev narodne pripadnosti, za druge pa prebujenje pripadnosti, novo dimenzijo narodnega značaja. To omogočajo medsebojni obiski, kulturno sodelovanje, razni tečaji, štípendije, predvsem pa občutek, da se v domovini nekaj premika, čeprav zelo počasi, in da je Slovenija po stoletjih pred velikim izzivom bitnosti, da se je treba odločati o pomembnih stvareh in da je zdaj čas za nov začetek.

Diaspora ima ogromen potencial. Njena vrednost je neprecenljiva! Zaseda ugledna mesta v najvišjih svetovnih krogih, uživa ugled in vpliv na mestih, v katerih odločajo o svetovnem razvoju. Tu bi lahko omenili starejše in izkušene države, ki „dvorijo“ svojim izseljencem in jih vabijo k sodelovanju. Omogočajo jim ureditev posebne statusa po svetu in v njihovi domovini in jim z zakoni zagotavljajo zastopstvo v svojih parlamentih. Če samo pomislimo, da slovenska diaspora šteje več sto tisoč ljudi, potem ne more razumeti, da imajo tuji v Sloveniji več pravic kot slovenski izseljenci!

Zelo pozitiven odmev v diaspori ima prizadevanje SKD, ki je edina slovenska politična stranka, ki v svojem programu jasno govori o popravu krivic, o skrbi za Slovence po svetu in ima po svojih statutih v izvršnem odboru mesto podpredsednika stranke iz vrst izseljencev. Na to mesto sem bil izvoljen na tajnih volitvah, opravljenih po vseh izseljenskih območjih leta 1995.

Konec

Opomba uredništva: Po pomoti smo v prejšnji številki narobe označili dnevnik, ki je objavil gornji članek. V resnici je to dnevnik „Delo“. Prosimo za razumevanje.

Predstavitev Slovenije v Unicenter Shopping

Največja veletrgovina v Buenos Airesu in okolici — Unicenter shopping — v mestu Martinez ima simpatično navado, da vsak mesec svojim obiskovalcem predstavi eno narodno skupnost, ki sestavlja pestro argentinsko družbo. Tako so za mesec avgust povabili Slovence, da se predstavijo s svojimi značilnostmi pred obiskovalci shoppinga. Preko Import-export firme Adrias Trading S.A., ki jo vodita slovenska rojaka, zakonca Anderle, so zaprosili za sodelovanje slovensko veleposlaništvo v Buenos Airesu in Zedinjeno Slovenijo.

Od strani Zedinjene Slovenije so prevzeli to nalogo podpredsednik dr. Vital C. Ašič, ga lic. Jana Dobovšek in tajnica ga. Alenka Poznič, ki so organizatorjem nudili izdatno pomoč tako pri pripravi programa kot pri vabljenju slovenskih gostov in posebno še naših dolgoletnih argentinskih prijateljev.

V četrtek, 22. avgusta t.l. so se zbrali v prijaznem „Salón Vienés“ v Unicenter shopping številni zastopniki slovenskih ustanov in organizacij pa tudi mnogi argentinski prijatelji naše skupnosti. Prireditve so počastili s svojim obiskom tudi veleposlanik RS v Buenos Airesu dr. Janez Žgajnar z gospo in hčerko in svetnik veleposlaništva RS prof. Matjaž Puc z soprogo.

Na odru, nad katerim je bila nameščena velika slovenska zastava, se je napovedovalec Emil Urbančič zahvalil vodstvu Unicenter shopping za povabilo in ge. An-

derle za vodstvo priprav te predstavitve. Podpredsednik Zedinjene Slovenije dr. Vital C. Ašič je v nekaj besedah podal geografske, zgodovinske in kulturne značilnosti Slovenije in v glavnih obrisih predstavil slovensko skupnost v Argentini.

Za tem so na TV ekranu predvajali kratek film o lepotah Slovenije, ki ga je posredovalo veleposlaništvo RS.

Sledil je nastop ansambla „Rock & Polka“. Mladi godci, prof. Ivan Vombergar, Franci Grilj, Pavle Erjavec in Pavle Selan so zaigrali in zapeli pet značilnih slovenskih melodij, ki so kar razgibale številne poslušalce.

Krona večera je bil nastop folklorne skupine s slovenske Pristave v Castelarju. Pod večjim vodstvom prof. H. Aricoja je z njim lastno simpatijo osem parov v lepih narodnih nošah zaplesalo več slovenskih narodnih plesov, ki so navdušili navzoče, ki so jim burno ploskali.

Obiskovalcem so bile na razpolago razne informativne tiskovine o Sloveniji, ki jih je v glavnem dalo na razpolago veleposlaništvo RS. Škoda le, da odlično tiskane brošure o Sloveniji še vedno vsebujejo grobe zgodovinske netočnosti, katerih Slovenci v svobodni Argentini nimamo za kaj prenašati. Upamo, da se take vrste tiskovine ne bodo več širile ne med slovensko ne med argentinsko publiko, vsaj ne pri prireditvah, pri katerih sodeluje naša organizirana skupnost.

Marjan Loboda

Pogled v salon med izvajanjem orkestra Rock & Polka.

Foto: Marko Vombergar

Folklorna skupina s Pristave je predstavila več skupinskih narodnih plesov.

Zadnji dnevi v Sloveniji RAST-i XXV

13. avgusta smo bili že ob 10. uri v Domžalah. Čakal nas je predsednik društva za raziskovanje jam y tamkajšnjem območju Stane Stražar. Preskrbel je krasen in prostoren oder za nastop z argentinskimi folklornimi plesi. To je bilo na trgu pred domačjsko veleblagovnico. Ustavilo se je pri nas kar čer 300 ljudi. Z veseljem in navdušenjem so spremljali naš nastop in se potem tudi pogovarjali z nami z velikim zanimanjem. Zatem smo se odpeljali še na ogled znamenitih cerkva te okolice. Tako smo obiskali čudovito župnijsko cerkev sv. Martina v Dobu. Od tam smo bili povabljeni na kosilo in nato smo si ogledali še zunanost renesančnega gradu Krumperk, dolino pod omenjenim gradom s hipodromom ter Jamarski dom na Gorjuši pri Domžalah. Za vsem tem smo videli še zbirko kamnin in fosilov domačjske občine, okrog 15000 let stare arheološke najdbe iz Babje jame, speleološko zbirko in Hohenwartovo zbirko najlepših kapnikov iz slovenskih jam, zbirko eksponatov naravoslovca jamarja Simona Robiča, nato pa še slavnikaško zbirko, kjer je prikazan razvoj slavnikaštva, od pletenja pa do ročnega šivanja in industrijskega izdelovanja slavnika. Predno bi končali dan v prijetni gostilni prijazne družine Bergant v Moravčah, smo si ogledali spomenik na geološkem središču Slovenije ter se peljali skozi čudovito in zeleno Moravško dolino.

14. avgusta je bil naš zadnji skupni dan. Kar misliti se nismo mogli, da bi tako hitro prišlo naše potovanje h koncu. Z avtobusom smo se izpred zavoda sv. Stanislava zapeljali na Kurešček. Z ubranim petjem in s skrbno pripravljeno mašo smo se zahvalili Mariji za preživete dni. Popeljali smo se še malo po ljubljanskem Barju in nato zaključili s skupnim kosilom v Tomišlju. Od tam smo se kar kmalu v sončnem popoldnevu odpeljali v Škofove zavode, kjer so nas že nestrpnost čakali sorodniki in znanci,

da bi nas osvojili vsaj za nekaj časa. Skupni dnevi so se nam kar prehitro iztekli, ostala sta nam samo še dva dneva za obisk sorodnikov in prijateljev ali ogled še kakšne znamenitosti.

V soboto ob 13. uri smo se znova srečali, polni vtisov in hkrati z žalostjo ločitve na Brniku. Imeli smo še uradno poslovitev in s pesmijo Slovenija v svetu ter s solzami, v očeh smo se počasi poslovljali od vseh naših organizatorjev, sorodnikov, znancev in novih prijateljev. Letališčni balkon je bil poln ljudi, ki so nas pozdravljali, dokler ni izginilo izpred njihovih oči letalo Adrije, ki nas je peljalo do Frankfurta in od tam še z Lufthanso do Buenos Airesa, kjer so nas že težko pričakovali sorodniki.

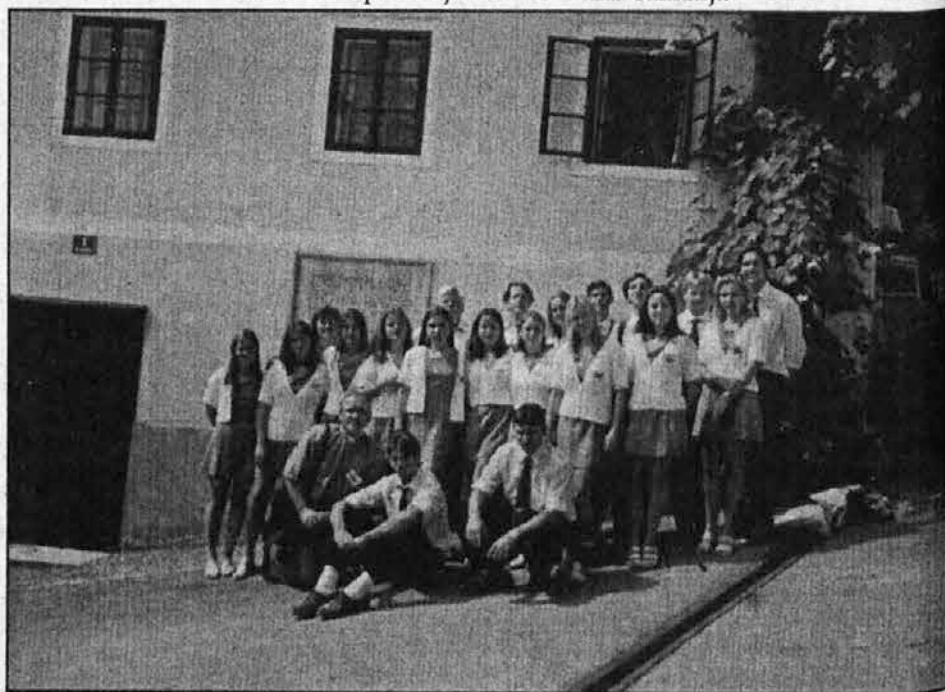
Hvaležni smo Bogu, da smo lahko v tako lepi skupini obiskali naše korenine, domovino svojih staršev. Hvaležni smo mu tudi za prijateljstva, ki smo navezali s kanadsko skupino. Skupaj smo potrdili na lastne oči in tudi ugotovili, da je Slovenija res mnogo lepša, kot smo si jo predstavljali, in zato, ker smo poleg obilo naravnih lepot in kulturnih staritev preteklosti in sedanjosti srečali povsod dobre ljudi.

Hvaležni smo voditeljema Franciju Cukjati in Mirjam Oblak za vodstvo in vso požrtvovalnost, staršem in profesorjem, ki so nam omogočili to tako zaželeno potovanje. Izseljenskemu društvu Slovenija v svetu, dr. Petru Venclju, župniku Janezu Riharju, vsem županom, podjetjem in posameznikom za vso skrb in podporo. Vsa leta smo verjeli svojim staršem in učiteljem, ko so nam govorili in nas učili o Sloveniji.

Prepričali smo se, da so nam govorili resnico, nasrkali smo se novega življenjskega soka, katerega bomo prilili v daljni deželi k viru, ki po zaslugah naših staršev in dedov namaka mlado rast Slovenije v svetu, Sloveniji v Argentini.

RAST XXV

RAST XXV pred rojstno hišo Ivana Cankarja

DOLGA VAS — Po lanskih zastojih na slovensko-madžarskem mednarodnem mejnem prehodu na slovenski strani še niso začeli z deli za moderniziranje prehoda. Lani je mejni prehod prevozilo 223 tisoč tovornjakov, v prvih šestih mesecih letošnjega leta pa 136 tisoč tovornjakov. Ker so na madžarski strani dela že začeli, se bojijo, da bodo zastoji spet začeli in bi krivda zanje bila izključno na slovenski strani.

TRŽIČ — Pred tridesetimi leti sta obci-

ni slovenskega Tržiča in francoske Ste Marie-aux-Mines podpisali listino o poratenuju. Občini imata skupno to, da so francoski interniranci trpeli v podružnici Mathausna zaradi predora v Ljubelju, slovenski taboriščniki pa zaradi predora v Ste Marie-aux-Mines. Poleg žalostnih spominov sta občini navezali stike na vseh poljih, francoska občina pa je ob priliki slovenskega osamosvajanja vplivala na francosko javno mnenje.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

44. obletnica Društva Slovenska vas

BOGENŠPERK — Četrtrič so že pripravili petdnevni konjeniški pohod od Bogenšperka do Cerknice in s tem obudili potovanje Janeza V. Valvasorja po dolenskih in notranjskih poteh. Devetintrideset konjenikov in nekaj kočij je odšlo izpred gradu proti Muljavi do Rašice (Trubarjeva domačija), naprej skozi Selo (križišče evropskih pešpoti), Velike Bloke, Slivnico in Cerknico. Nazaj jih je pot vodila skozi Borovnico, Ig, Dolsko, Kresnice, Litijo, Šmartno in končno do Bogenšperka.

MARIBOR — Kljub težavam mariborskega Slovenskega narodnega gledališča je operni in koncertni program kar pester. Na domačem in drugih odrih bodo peli opereto Pri belem konjičku R. Benetzkoga, Verdijevi operi Trubadur in La Traviata ter Donizettijeva Lucio di Lammermoor.

LJUBLJANA — Še ena knjiga je izšla, ki opisuje nekatere dogodke ob osamosvajanju Slovenije. Anton Bukovnik je spisal oziroma zbral dokumentacijo za knjigo Smer: Sever-Koper, ki piše o akcijah slovenske policije med 1. decembrom 1989 do odhoda zadnjega vojaka JLA iz Slovenije. Naslov knjige se nanaša na akcijo z imenom Sever, s katero je policija preprečila napovedani južnjaški miting 1. decembra 1989 (ki so ga imenovali Jug). Akcija Koper pa opisuje dogodke ob odhodu zadnjih vojakov jugoslovske armade iz Kopra.

MOSKVA, Rusija — Ob priliki pete obletnice slovenske osamosvojitve je založba Kultura izdala prvo rusko knjigo o Sloveniji, ki so jo spisali znani poznavalci slovenskega jezika, zgodovine in kulture z naslovom Spoznajte se s Slovenijo. Naklada deset tisoč izvodov je takoj bila razprodana; kupila so jo predvsem moskovska predstavništva slovenskih podjetij, da jih razdelijo med poslovne partnerje. V knjigi je najti vse, o Sloveniji; njeno zgodovino, pokrajinske posebnosti, turistične ponudbe, podatke o gospodarstvu, privatizaciji, ponudbe slovenskih podjetij, na koncu pa še kratek rusko-slovenski slovarček.

LJUBLJANA — Slovenija je Hrvaški posodila deset tisoč ton pšenice iz državnih rezerv. Stroške skladiščenja in financiranja rezerve je plačala hrvaška stan, ki je tudi zagotovila garancijo pri nehrvaški banki, po kateri zagotavlja nadomestni nakup pšenice, če bi ne mogla pravočasno vrniti sposojene količine.

MURSKA SOBOTA — Pomurska podjetja imajo v hrvaškem Rovinju počitniško naselje s čez 600 ležišči, v katerih pa so še vedno hrvaški begunci. Naselja Hrvati ne vzdržujejo, zato propada. Pomurci so pripravljani s hrvaškim partnerjem ustanoviti mešano podjetje, ki bi upravljalo naselje. Seveda je predpogoj izselitev beguncev.

LJUBLJANA — Center za metodologijo in informatiko Fakultete za družbene vede ljubljanske univerze je izvedel anketo v 117 srednjih in 446 osnovnih šolah. Vprašanja so se nanašala na rabo Interneta v njih. Anketa je pokazala, da vse srednje šole uporabljajo Internet in elektronsko pošto, predvsem za povezavo z ministrstvom za šolstvo, za izobraževanje učencev in komuniciranje z drugimi zavodi. Med osnovnimi šolami pa jih je okoli 16 odstotkov, ki še ne poznajo Interneta. Med 1.272 anketiranimi maturanti v Sloveniji pa je triinajst odstotkov iskalo informacije za vpis na univerzi tudi preko Interneta.

LJUBLJANA — Na Univerzi v Ljubljani so podpisali ustanovno listino Hiše eksperimentov. To bo slovenski center, v katerem bodo obiskovalci sami izvajali poskuse in se učili na lastnih izkušnjah. Zamisel je prinesel iz ZDA dr. Miha Kos, v Sloveniji pa so se mu pridružili še Božo Kos, dr. Gorazd Planinšič in Breda Lovrečič. Listino so podpisali tako vladni uradi (mini-

strstva za šolstvo ter okolje in prostor), državne ustanove (univerza, Inštitut Jožef Štefan) kot privatna podjetja (Medex, založba Modrijan), med drugimi.

ATLANTA, ZDA — Slovenija ima od začetka leta v središču mesta pritlično, vokalno Slovensko hišo. Odprli so jo po zgledu Lillehammerja, v njej pa naj bi bila priložnost predstavitve Slovenije obiskovalcem olimpijskih iger v ZDA. Vendar je hiša ostala večinoma neizrabljena: v njej sta dve razstavi (Slovenija, zelena zakladnica Evrope in Zgodovina slovenskega olimpiзма), slovenska podjetja pa večinoma niso sprejela povabila k sodelovanju. Edinole Slovenijavino in Pivovarne Laško sta izkoristili priložnost.

LJUBLJANA — Na avtocesti Ljubljana-Naklo na cestninski postaji Torovo že pobirajo cestnino z elektronsko kartico. Vozniki dobijo elektronsko tablico za 2.000 tolarjev, nanjo pa vložijo vsoto, ki jo sami želijo. Na postaji se ognejo ustavljanju, ker se peljejo po stezi ABC. Tam jim elektronski stroj odpre zapornico in odšteje cestnino. Ko porabijo kartico, jo lahko spet napolnijo. Do konca leta bodo tako brezgotovinsko plačevanje cestnine uvedli tudi na postojnski avtocesti, kasneje pa še na drugih.

LJUBLJANA — Število borčevskih pokojnin je v drugi polovici lanskega leta naraslo s 43.009 na 47.443 (torej se je „rodilo“ 4.434 novih partizanov), izjemne pokojnine pa so narasle s 705 na 754. - Po raznih podatkih naj bi leta 1945 bilo okoli 35.000 partizanov...

LJUBLJANA — Tri dni je trajal mednarodni simpozij o konserviranju knjig in papirja. Srečanje je pripravil Arhiv RS, udeležilo se ga je pa okoli sto trideset strokovnjakov iz dvajsetih držav. Predavanja je pripravilo devetindvajset govornikov, ki so večinoma podeljali važnost na ohranjanje pred obnavljanjem, torej pomembnost varovanja in pravnega hranjenja. - Slovenski arhivi premorejo 13.296 pergamentnih listin iz dobe med leti 1163 in 1896; v tej številki niso vključene listine raznih samostanskih, župnijskih in graščinskih arhivov.

Praznovanja dneva otrok na Pristavi

Pred dvema mesecema je odbor staršev šole dr. France Prešeren na Pristavi uvedel otroško mašo, ki naj bo vsako drugo nedeljo v mesecu v sklopu družinske nedelje. Mašni obred je posebej pripravljen za otroke, da bolje in lažje sodelujejo pri mašni daritvi.

V mesecu avgustu je bila nedelja posvečena praznovanju dneva otrok. Kot rečeno, je maša bila prilagojena otroškim razumom. Poleg mašnika prof. Franceta Berganta sta pomagali pri tej nalogi še Maruška Klemenčič s pripravo in Mojca Jelenc s petjem.

Veliko otrok in staršev se je udeležilo maše in tudi pred novimi igrali na pristavskem vrtu jih je bilo polno. Več dni se je skupina očkov in prijateljev otrok pod vodstvom predsednika šolskega odbora Andreja Goloba trudila z nameščenjem, barvanjem in ureditvijo gugalnic in stolpa. S tem je Pristava naredila nov korak k dokončni ureditvi: ima dvorano, šolske prostore, ombú, zelen vrt, od 11. avgusta pa tudi lepa otroška igrala, ki so jih svojim otrokom postavili njihovi očetje.

Po uvodnih priložnostih besedah ge. Marjane Batagelj je župnik prof. Bergant prosil božjega blagoslova in pomoči, da bi otroci varno uporabljali naprave. Komaj je

V nedeljo, 28. julija smo vaščani Slovenske vasi praznovali 44. obletnico Društva. Praznovanje se je začelo ob 9. uri pri drugi slovenski maši.

Somaševanje je vodil g. Škerbec, pri maši pa so brali berila in prinašali darove člani odbora Društva. Med daritvijo se je izmenjavalo petje mešanega mladinskega zborja ter ljudske petje.

Po kosilu je sledil kulturni program, ki se ga je udeležil tudi veleposlanik dr. Janez Žgajnar. Po argentinski in slovenski himni je predsednik doma pozdravil navzoče, sledile so pomembne besede veleposlanika. Slavnostnemu govoru Marjana Loboda je sledila igra „Kurent“.

Dvanajstim mladim igralcem je odlično uprizoriti Cankarjevega Kurenta po impresionistični zamisli Beline. Klasična zasnova odrske predstavitve je: predstavitev problema, zaplet in razplet. Tokrat pa se je začela igra ob skoraj nepomembnih življenjskih dogodkih, ki so raznih strani osvetljevali in zakrivali osnovno sporočilo igre. Razne prizore so dopolnjevali zvočni efekti Kurent, simbol umetnika, ki ni rojen za trdo kmečko delo, ki pa hoče podreti na dno tolmuna življenja. Poln zaupanja v sa-

mega sebe se odpravi v globine življenja. Začne razmišljati drugače, kot ostali ljudje, išče v estetiki, v ljudski umetnosti. Hrepeni po lepšem, človeka vrednem življenju. Spoznava svojo manjvrednost. Dotakne se gore trpljenja slovenskega ljudstva; revščina zaradi neosveščenosti. Ljudje odhajajo na tuje, a Kurent ostane zvest domovini. Umetnost - gosli - morajo peti o človečnosti, da ima smisel. Z mlajšim rodod se odpravi na pot iskanja boljšega, bolj človeškega sveta.

Kurenta je življenje izučilo, da je resnica samo ena: biti človek, ki išče in veruje, pa čeprav včasih išče v prazno in dvomi.

Za zabavo pa je poskrbela Zlata Zvezda.

Obletnice društev imajo svojo vrednost le, če so odsev resničnega življenja krajevnega življenja. Vsi, ki ste se udeležili daritve, kosila, kulturnega programa in zabave ste lahko videli ne samo „lepo fasado“, pač pa ste lahko začutili resnični utrip življenja Slovenske vasi. Varujmo pa se, da ne bodo postale naše priredive zunanost.

V imenu odbora Društva Slovenske vasi Franci Pavlič CM

MIRAMAR

Tudi v Miramaru smo imeli sv. mašo in molili za vse naše brate in sestre, ki so dali svoje življenje v pretekli vojni.

Obhajali smo tudi peto obletnico samostojne Slovenije. Zelo smo hvaležni Borisu Komanu, ki nas obiskuje enkrat na mesec že mnogo let, tako da imamo slovensko mašo.

18. avgusta smo imeli občni zbor v Slovenskem domu, na katerem so bili izvoljeni sledeči člani.

Predsednik: Jure Mihelič,
Podpredsednik: Lojze Trpin,
Tajnik: Jurij Demšar,
Blagajnik: Ludvik Mandel,
Preglednik računov: Anton Japelj,
Gospodar: Franc Garnik,
Odborniki: Anton Prešiček, Nežka Trpin, Ana Trpin, Lojze Franc Trpin, Elena Trpin.

Ob tej priliki se novi odbor zahvaljuje vsem podpornim članom našega doma za njihov prispevek. Lepo Vas pozdravlja iz Miramara.

Lojze Trpin

MENDOZA

OBCNI ZBOR DRUŠTVA SLOVENCEV

Pri poročilu občnega zbora Društva Slovencev v Mendози so pri sestavi novega odbora izpadla imela štirih odbornikov. To so: prof. Marija Fink Grintal, Stane Grebenc, Pavle Bajda in inž. agr. Janez Grintal.

Prosimo za oproščenje.

Osebne novice

Umrl so v Lomas del Mirador g. Franc Kušar (68); v San Justu pa Justo Gabrielčić (93).

Naj počivajo v miru!

Andrejki Vidmar, nihče pa ni bil razočaran nad ostalimi dobitki.

Lepo nedeljo smo doživeli: z mašo, ki je otrokom bližja, z otvoritvijo igral, skupnim kosilom in tombolo. Vsega je bilo dovolj, tudi lepega vremena, da smo v celoti užili družinsko nedeljo na naši Pristavi.

GB

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

TURIZEM

Tel. 441-1264 / 1265
Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: tel. in faks: 374-7991 in 476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319.

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

SDO

1. septembra

SFZ

MLADINSKI DAN NA PRISTAVI

SPORED: ob 8:30 začetek tekmovanj
11:15 dviganje zastav
11:30 sveta maša
13:00 kosilo
18:30 program

Zabava poskrbljena!

SDO

SFZ

XXXV. MLADINSKI DAN V SAN JUSTU

bo v nedeljo, 8. septembra

- ob 8.00 sv. maša v stolnici
- ob 9.15 zajtrk in pričetek tekmovanj
- ob 13.00 skupno kosilo
- ob 20.00 kulturni program -nato prosta zabava s sodelovanjem Rock & Polka

Vsi prisrčno vabljeni!

JANŠEVA STRANKA SDS

VAS VABI

na Informativni sestanek, ki bo v soboto, dne 31. avgusta ob 19.30 uri v mali dvorani (III. nadstropje) Slovenske hiše - Ramón L. Falcón 4158, Capital.
Prikazali bomo resnost aktualnega predvolilnega stanja v Sloveniji.

„Janez Janša je osvobodil Slovenijo Jugoslavije,
Janez Janša bo osvobodil Slovenijo komunistov!!“

Pričakujemo Vas in lepo pozdravljamo!

I. O. Inicijativne skupine

V nedeljo, 1. septembra, ob 9.30 uri,
bo v cerkvi Marije Pomagaj
sveta maša za generala Leona Rupnika,
dr. Lovra Hacina in njune sodelavce
ob petdesetletnici smrti.

K udeležbi lepo vabljeni vsi domobranci!

4. septembra 1996 bo preteklo 50 let,

kar je padel v Ljubljani pod streli komunističnih krovnikov

ustanovitelj in vrhovni poveljnik slovenske domobranske vojske

General Leon Rupnik

Preživeli bomobranci in ostali rojaki, ki se zavedamo veličine njegovega dela in žrtve, se bomo zbrali k spominski maši in žalni proslavi v nedeljo, 8. septembra, ob 11. uri v Rožmanovem domu.

Po sporedu bo prijateljsko srečanje s skupnim kosilom, kramljanjem in prepevanjem domobranskih pesmi.

Vabljeni vsi soborci in ostali rojaki z družinami!

**ROŽMANOV
DOM**

Iskrena zahvala Izselskemu društvu SLOVENIJA V SVETU za znatno pomoč izkazano našemu Zavetišču.

Z Vašo pomočjo bomo skušali, da bo Rožmanov dom mogel nuditi zavetje tudi starejšim, oslabeлим rojakom.

Odbor Rožmanovega doma,
Predsednik
Čarman Peter I. r.

**DISTRA ACTIVESEA
CARINSKA PISARNA - ZUNANJA TRGOVINA**

- OPRAVA CARINSKIH POSTOPKOV
- KOORDINACIJA MEDNARODNEGA PREVOZA
- NADZOROVANJE NAKUPOV (ORDENES DE COMPRA)

NJENO DELOVANJE V ZUNANJI TRGOVINI
JE ZAUPANJA VREDNO

Av. Pte. Julio A. Roca 546 - 1° Piso "5"
(1067) Capital Federal
Tel.: 342-7700 (líneas rotativas) / Fax: 342-2833

MATJAŽ MARKEŽ
MARCELO RUPPEL

ČE VAS ZANIMAJO

- Socialne usluge in podpore po \$ 1.000 ob rojstvu, ob poroki, ob dokončani srednji šoli in univerzi.
- Po \$ 2.000 ob uradno razglašeni in popolni nesposobnosti za delo, ob smrti.
- Po \$200 starostno priznanje ob izpolnjenem 75. letu in potem vsakih 5 let.
- Udeležba na nagradnem žrebanju za 2 letalski vozovnici: BUE-LJU-BUE
- Prost vstop na letovišče SLOGA v kopalni sezoni.

Vložite v navadno hranilno vlogo \$ 200, nabavite si KARTO SLOGA (\$ 5) in vse te in še druge ugodnosti, ki jih nudi SLOGA svojim članom, vam bodb na razpolago!

SLOGA DA VEČI V SLOGI JE MOČ!

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario:
Asociación Civil Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

PETEK, 30. avgusta:
Izredna seja Medorganizacijskega sveta.

SOBOTA, 31. avgusta:
Slovenski srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

SOBOTA, 7. septembra:
Slovenski srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

Dan ZSMŽ s pričetkom ob 18.30 v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 19. septembra:
Sanmartinska Zveza žena mati bo imela ob 18.30 svoj redni sestanek.

SOBOTA, 28. septembra:
Slovenski srednješolski tečaj v Slovenski hiši.

PAZIM
starejše osebe ali bolnike
gospa Lučka 764-4030

V nedeljo,
15. septembra,

41. SLOVENSKI DAN

v Slomškovem
domu